

**UCHWAŁA NR LIII/307/2023
RADY GMINY OLSZÓWKA**

z dnia 19 grudnia 2023 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Olszówka na 2024 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r., poz. 40 z późn.zm.) art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r., poz. 2151) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r., poz. 1939) Rada Gminy Olszówka, uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Olszówka na 2024 r. w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Olszówka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2024 r.

Przewodniczący Rady Gminy Olszówka /-/ Zbigniew Górecki

Załącznik do uchwały Nr LIII/307/2023
Rady Gminy Olszówka
z dnia 19 grudnia 2023 r.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania
Narkomanii Gminy Olszówka
na 2024 rok**

Olszówka 2023

WPROWADZENIE

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz.U. z 2023 r., poz. 2151) nakłada na samorząd lokalny obowiązek uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w celu zmniejszenia skutków nadużywania alkoholu, narkotyków.

Problemy związane z alkoholem, narkomanią w całej społeczności lokalnej powodują również wysokie koszty ekonomiczne, które ponosi państwo. Koniecznym staje się podejmowanie działań zmierzających do ograniczania popytu i podaży tych środków oraz realizacja zadań mających na celu redukcję szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania substancji psychoaktywnych. Szczególnie istotne jest, by działania te podejmowane były już na poziomie lokalnym. Wszelkie działania redukujące tego typu szkody i zapobiegające powstawaniu problemów stanowią podstawę do przywracania równowagi zdrowotnej i społecznej jednostki oraz osób uwikłanych w uzależnienie. Zadania w zakresie redukcji szkód dotyczą wszystkich grup społecznych i stanowią usystematyzowany proces działań profilaktycznych i terapeutycznych. W procesie tym istotne miejsce zajmuje edukacja zdrowotna i społeczna, które są realizowane w środowiskach dzieci i młodzieży.

Uzależnienie to zbiór problemów psychofizycznych oraz fizycznych, jak również gospodarczych i społecznych. Szczególnie ważne jest, aby odpowiednio szybko reagować na te zjawiska spowodowane używaniem alkoholu oraz innych używek. Jednym z wielu podejmowanych działań służących ochronie zdrowia, zmierzającym do zapobiegania problemom związanym z używaniem substancji psychoaktywnych przed ich wystąpieniem jest profilaktyka. Aby odniosła ona pożądane rezultaty, ważne jest by była prowadzona w oparciu o sprawdzone programy oraz działania.

W Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii wyszczególnione są także cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, zawarte w Narodowym Programie Zdrowia.

Celem głównym niniejszego Programu jest ograniczenie skali występujących na terenie Gminy Olszówka problemów uzależnień od alkoholu, narkotyków oraz ich negatywnych następstw, poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców. Zadania Gminy Olszówka związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii są realizowane zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii.

DIAGNOZA PROBLEMU ALKOHOLEWEGO

Napoje alkoholowe są najbardziej dostępnymi substancjami psychoaktywnymi. Skala zjawiska picia alkoholu jest zdecydowanie bardziej rozpowszechniona niż skala jakichkolwiek innych używek. Wiąże się to z obecnością napojów alkoholowych w wielu punktach sprzedaży.

Istotą skuteczności rozwiązywania problemów alkoholowych jest trafne rozpoznanie problemów na terenie Gminy Olszówka związanych ze zjawiskiem konsumpcji napojów alkoholowych, jej dystrybucją, strukturą spożycia oraz niosącym za tym problemem zaburzeniem życia społecznego i problemami rodzinnymi wywołanymi alkoholizmem.

W 2020 roku została przeprowadzona dla Gminy Olszówka Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych. Przeprowadzone badania miały na celu zlokalizowanie skali problemu uzależnienia od alkoholu na terenie gminy, wśród grona osób dorosłych, uczniów szkół podstawowych jak i pracowników punktów sprzedaży wyrobów alkoholowych. Jedną z kwestii Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych była częstotliwość spożywania alkoholu. 15% respondentów to osoby deklarujące abstynencję. Największa liczba badanych wskazała, że pije alkohol kilka razy w miesiącu (53%). 24% przyznała się do picia alkoholu kilka razy w roku, natomiast 7% deklarowało spożywanie alkoholu raz w tygodniu. Tylko 1% mieszkańców spożywa alkohol codziennie. Podsumowując, należy stwierdzić, że alkohol jest używką w sposób wyraźnie obecną w życiu łącznie 61% badanych, a 24% spożywa go w sposób okazjonalny. Badani deklarowali najczęściej, że spożywają 1-2 porcje, co daje 49% i 3-4 porcje, czyli 12%. Osoby niepijące to 24% badanych. W związku z powyższym należy uznać, że mieszkańcy gminy Olszówka odzwierciedlają postawy wobec picia alkoholu o umiarkowanym poziomie ryzyka. Przeważnie społeczność spożywa napoje alkoholowe w niewielkich ilościach. Natomiast tylko 14% mieszkańców Gminy deklaruje, że wie, gdzie może się zgłosić osoba uzależniona od alkoholu, wskazując najczęściej Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Można uznać, że postawy wobec alkoholu wśród mieszkańców są pozytywne, natomiast niepokojące mogą być stosunkowo wysokie wskaźniki dostępności alkoholu dla nieletnich.

DIAGNOZA PROBLEMÓW NARKOTYKOWYCH

W 2020 roku została przeprowadzona dla Gminy Olszówka Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych. Przeprowadzone badania miały na celu zlokalizowanie skali problemu uzależnienia od substancji psychoaktywnych, czyli narkotyki na terenie gminy, wśród grona osób dorosłych, uczniów szkół podstawowych jak i pracowników punktów sprzedaży wyrobów alkoholowych. 76% badanych twierdzi, że nie ma w swoim otoczeniu osób przyjmujących substancje odurzające, natomiast 24% badanych zna przynajmniej jedną osobę przyjmującą narkotyki czy dopalacze. Wśród najczęstszych stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się marihuana i haszysz – 8% respondentów zna osoby, które przyjmują te substancje. Warto również zaznaczyć, że w społeczeństwie istnieje szeroko rozpowszechnione przekonanie o nikłej szkodliwości marihuany (najczęściej przyjmuje się ją poprzez palenie suszu). Zażywanie innych substancji to zjawisko marginalne. 15% ankietowanych stwierdziło, że nie wiedzą, jakie substancje przyjmują te osoby. Jednak wszyscy respondenci deklarują, że nie wiedzą, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze w ich środowisku lokalnym.

CELE PROGRAMU

Cele programu będą realizowane z uwzględnieniem celów operacyjnych dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii określonych w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii obejmuje wykonanie następujących założeń:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.
2. Udzielenie rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym oraz problemem narkomanii pomocy psychospołecznej oraz prawnej, a przede wszystkim zapewnienie ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Sprawowanie profilaktycznej działalności informacyjnej oraz edukacyjnej w dziedzinie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży, w tym organizowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych.
4. Wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, mającej na celu rozwiązanie problemów alkoholowych i związanych z przeciwdziałaniem narkomanii.
5. Podejmowanie interwencji w związku z pogwałceniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
6. Podejmowanie działań mających na celu zapobieganie uzależnieniom poprzez redukcję dostępności do substancji narkotycznych, zwłaszcza przez pracę profilaktyczną w środowisku lokalnym.
7. Realizowanie działań z zakresu edukacji społecznej polegającej na systematycznym oraz rzetelnym dostarczaniu fachowej wiedzy wszystkim podmiotom zainteresowanym tematyką zagrożeń związanych z profilaktyką alkoholową oraz narkomanią i uwrażliwienia na wczesne znaki uzależnienia oraz informowanie o dostępnych formach pomocy.
8. Uświadamianie społeczeństwa, co do zasadności prowadzonych kampanii i przedsięwzięć edukacyjnych i profilaktycznych w temacie uzależnienia od alkoholu, narkotyków i środków odurzających.
9. Stworzenie lokalnego systemu działań profilaktycznych adekwatnych do istniejącego na terenie Gminy skali potencjalnego zagrożenia narkomanią w celu wyeliminowania czynników prowadzących do uzależnienia.
10. Organizowanie aktywnych form twórczego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.
11. Wypracowanie wśród dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych racjonalnych postaw wobec alkoholu, narkotyków i innych używek poprzez wdrażanie i realizację programów profilaktycznych.

PODSTAWOWE ZADANIA PROGRAMU

Zadania zaplanowane w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2024 r. dostosowane są do potrzeb lokalnych i skierowane są do wszystkich mieszkańców Gminy. Należą do nich:

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;

1. Dyżury specjalisty psychoterapii uzależnień w Punkcie Konsultacyjnym.
2. Zakup materiałów dla Przychodni Leczenia Uzależnień w Kole.
3. Motywowanie i informowanie o możliwościach podjęcia dobrowolnego leczenia przez osoby uzależnione.
4. Kierowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wniosków do Sądu Rejonowego o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego.
5. Prowadzenie systematycznej, kompleksowej działalności w celu kierowania na leczenie odwykowe (pokrywanie kosztów za sporządzenie opinii przez biegłych psychologa i psychiatrę

w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, pokrywanie opłat sądowych od wniosków do Sądu Rejonowego w Kole).

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

1. Dyżury prawnika w Punkcie Konsultacyjnym/porady prawne na rzecz mieszkańców gminy Olszówka z rodzin, w których występuje problem przemocy w rodzinie.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

1. Zajęcia profilaktyczne w szkołach w formie warsztatów o tematyce uzależnień.
2. Zakup materiałów do prowadzenia zajęć profilaktycznych w szkołach.
3. Dofinansowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży z Gminy Olszówka promujących zdrowy tryb życia.
4. Podnoszenie kompetencji poprzez szkolenia członków GKRPA z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałaniu narkomanii, uzależnieniom behawioralnym szkoleń dotyczących profilaktyki alkoholowej oraz przeciwdziałania narkomanii.
5. Promowanie zdrowego stylu życia wolnego od alkoholu i narkotyków poprzez wspieranie działań Gminnego Klubu Sportowego.
6. Włączenie się w ogólnopolską kampanie edukacyjną „Zachowaj Trzeźwy Umysł” – zakup materiałów.

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

1. Współpraca ze służbą zdrowia- dostarczanie materiałów o tematyce alkoholowej i przeciwdziałaniu narkomanii.
2. Współpraca z Policją w zakresie wspólnych działań profilaktycznych w szkołach.
3. Współpraca z dziećmi i młodzieżą ze szkół podstawowych w zakresie profilaktyki alkoholowej oraz przeciwdziałania narkomanii.
4. Współpraca ze Sądem Rejonowym oraz Przychodnią Leczenia Uzależnień i Współuzależnień w Kole.

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ *reklama napojów alkoholowych* i art. 15 *zakaz sprzedaży alkoholu niepełnoletnim, nietrzeźwym, pod zastaw lub na kredyt* ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

1. Kontrola obiektów handlu detalicznego w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym lub niepełnoletnim.
2. Występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach sądowych związanych z nadużywaniem napojów alkoholowych jak również z nieprzestrzeganiem ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

STRATEGIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW

1. Działania służące ograniczeniu spożycia alkoholu i przeciwdziałania narkomanii.
2. Propagowanie edukacyjnych programów profilaktyki szkolnej oraz środowiskowej.
3. Wzrost skuteczności terapii osób uzależnionych oraz ich rodzin.
4. Podjęcie działań mających na celu zmniejszenie skali zachowań patologicznych.
5. Edukacja publiczna.
6. Udział w kampaniach profilaktycznych.
7. Edukacja zdrowotna.

DZIAŁANIA GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Głównym wykonawcą zadań mieszczących się w Gminnym Programie jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy:

1. Podejmowanie rozmów motywacyjno-interwencyjnych z osobami uzależnionymi od alkoholu.
2. Kierowanie na badania osób z problemem alkoholowym – zlecenie biegłym wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
3. Prowadzenie dokumentacji i składanie wniosków do sądu o wydanie orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu.
4. Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałą Rady Gminy.
5. Sporządzenie założeń i wytyczanie priorytetów Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

ZASADY FINANSOWANIA PROGRAMU I WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Źródłem finansowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Niewykorzystane środki przesuwa się, jako niewygasające na realizację zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w roku następnym.
3. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie w wysokości 500 zł brutto z tytułu udziału w posiedzeniach komisji.
4. Podstawą wypłaty wynagrodzenia jest potwierdzona obecność członka Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych poprzez złożenie własnoręcznego podpisu na liście obecności.

Dochody z tytułu opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych - 80 000,00 zł

Dochody z opłat za zezwolenia na obrót hurtowy napojami alkoholowymi w opakowaniach do 300 ml (ALK) – 20 000,00 zł

Razem: 100 000,00 zł

**Podział środków finansowych na realizację Gminnego Programu Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2024 roku**

Przeciwdziałanie alkoholizmowi		
Lp.	Zadania do realizacji	Wysokość środków finansowych
1.	Zakup sprzętu i pomocy dydaktycznych dla Przychodni Leczenia Uzależnień w Kole	1 500,-
2.	Punkt Konsultacyjny: - wynagrodzenie specjalisty psychoterapii uzależnień, - wynagrodzenie prawnika	3 000,- 4 062,-
3.	Udział w kampanii ZACHOWAJ TRZEŹWY UMYŚŁ - zakup materiałów	1 845,-
4.	Działalność profilaktyczna skierowana do dzieci i młodzieży: - kolonie i obozy, zielone szkoły z programem zajęć socjoterapeutycznych, - wsparcie pozaszkolnych zajęć dla młodzieży (wynagrodzenie trenera drużyny piłkarskiej)	16 000,- 12 825,-
5.	Działalność profilaktyczna w szkołach: - warsztaty dla uczniów, szkolenia dla rodziców i nauczycieli	3 000,-
6.	Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych	3 200,-
7.	Działania profilaktyczne w szkole dotyczące tematyki uzależnień - zakup materiałów	1 000,-
8.	Gminna Komisja: - wynagrodzenie dla członków komisji za udział w posiedzeniach, - szkolenia członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	30 000,- 1 000,-
9.	Opłaty za wydanie opinii psychiatryczno- psychologicznych przez biegłych sądowych	3 240,-
10.	Opłaty od wniosków kierowanych do sądu	1 000,-
11.	Inne wydatki nieprzewidziane w programie lub na uzupełnienie w poszczególnych działach.	268,-
	Razem:	81 940,00

Zwalczanie narkomanii		
Lp.	Zadania do realizacji	Wysokość środków finansowych
1.	Wsparcie pozaszkolnych zajęć dla młodzieży/wynagrodzenie trenera drużyny piłkarskiej	10 260,-
2.	Zakup materiałów dla szkół.	1 800,-
3.	Punkt Konsultacyjny -wynagrodzenie specjalisty psychoterapii uzależnień.	3 000,-
4.	Działalność profilaktyczna w szkołach: - warsztaty dla uczniów, szkolenia dla rodziców i nauczycieli.	3 000,-
	Razem:	18 060,00